

Ігор Бриндак, викладач

У номері 9-10 “Живої Води” у статті “Війни на захист віри” була розповідь про битву під Віднем 1683 року та про нашого земляка Юрія Кульчицького, який став героєм цієї битви. У цьому номері мова ітиме про ще одного рятівника Відня та європейської цивілізації - блаженного отця Марко д'Авіано. Про нього згадувалось у попередній статті, але дуже мало. Тепер настав час уважніше приглянутись до цієї постаті. За життя цього чоловіка називали духовним лікарем Європи, поради у нього питали папи і королі, на його проповіді приходило так багато людей, що він був змушений проповідувати на майданах, бо храми не вмщали усіх бажаючих.

Проте минули століття, і для більшості людей ім'я Марко д'Авіано призабулось, але в цьому році про нього знову заговорили. По-перше, через ювілейну річницю Віденської битви, а по-друге, через те, що у 2012 році вийшов на світові екрани фільм італійського режисера Ренцо Мартінееллі “Одинадцять вересня 1683 року”, або друга назва “Битва під Віднем”.

Головним героєм цієї стрічки став не хтось із полководців, а, власне, отець Марко д'Авіано. У багатьох, хто дивився цей фільм, напевне, виникне ряд запитань: “чи це дійсно реальна особа і що з того, що показано про нього в кіно, є правдою, а що художньою фантазією?” А оскільки Віденська битва була дотична до нашої історії, тому українським читачам, гадаю, будуть цікаві ті особи, які мали вплив на її перебіг. Почнемо з того, що блаженний Марко д'Авіано - це реальна історична особа. Мирське ім'я майбутнього святого було Карло Доменіко Крістофорі. Він прийшов на світ 17 листопада 1631 року в італійському місті Авіано, у міщанській родині. Карло Доменіко спочатку навчався в єзуїтській школі. У 1649 році вступив у чернечий чин Капуцинів, де прийняв ім'я Марко з Авіано, або іноді ще вимовляли як Марко д'Авіано. У 1655 році у монастирі капуцинів в Конегліано Марко отримав єрейські свячення. Починаючи з 1664 року, за благословенням настоятелів він почав здійснювати місійні подорожі територією Венеції. Хочемо уточнити, що під Венецією маємо на увазі не тільки місто, але й цілу державу (її тоді так називали), яка охоплювала немалу територію північно-східної Італії. Переломним моментом у житті Марко д'Авіано став 1676 рік. Саме в цьому році він давав місійні науки мешканцям міста Падуя, і під час місій отець відвідав одну важкохвору

монахиню – сестру Вінценту Францескані, яка 13 років бул прикута до ліжка. Після молитви капуцина монахиня стала здоровою. Вістка про чудо облетіла всю Венеціанську державу та вийшла поза її межі. Дуже швидко отця Марко стали запрошувати в інші регіони Італії, а згодом він став проповідувати в Німеччині, Бельгії, Австрії, Голландії, Швейцарії, Чехії. І всюди його проповіді супроводжувалися випадками зцілень від різних недуг, а також звільненням одержимих від демонів. Про одне з чудес, яке сталося завдяки молитвам отця Марко, що було надзвичайно вражаюче, мова піде трохи нижче, а зараз звернемо увагу на інший момент. Отець Марко здійснював свої подорожі не заради чудес, а заради навернення. Всюди у своїх проповідях він наголошував, що важливою умовою зцілення, чи то духовного, чи то фізичного, є примирення людини з Богом. У цьому також бачив порятунок цілих народів. Крім закликів до покаяння, отець Марко також примирював ворогуючі родини, засуджував утиски селян через феодалів, а в Падуї в 1682 році запобіг єврейському погрому.

Коли у 1683 році над Європою нависла турецька загроза, саме отець Марко став папським легатом, який вирушив до Австрії, щоб врятувати цю країну і європейську цивілізацію загалом. Як стверджують сучасники, отець Марко відіграв вирішальну роль у перемозі під Віднем, бо саме завдяки його закликам була створена спільна коаліція для захисту австрійської столиці. Йому вдалось також усунути непорозуміння між австрійським цісарем Леопольдом I і польським королем Яном III Собеським, що теж мало дуже вирішальну роль на результат битви. В часі оборони австрійської столиці та її звільнення отець виконував капеланське служіння: відправляв для вояків Літургію, сповідав, опікувався пораненими і т. д. Після битви продовжував виконувати місію капелана і папського легата, супроводжував військо, яке витіснило турків з Угорщини. Однак кілька разів був змушений робити подорожі в Італію для поладження різних дипломатичних справ.

Коли цісар Леопольд хотів після Віденської битви відразу підписати з турками перемир'я, отець Марко його відмовив від цього. У своєму листі до цісаря він написав слова, які могли видатись різкими в наш час, але були виправдані у тодішній ситуації: "Бог хоче війни, а не миру, спершу потрібно повернути християнські землі, а пізніше можна вести переговори" (цит. за "Марк д'Авиано" krotov.info/jakov/.../1699-mark.htm.) Це не означало, що він не хотів взагалі миру, але вважав, що перемир'я не може бути підписане в цій ситуації. Під час взяття австрійськими військами Белграда в 1689 році завдяки втручання отця Марко врятовано життя близько 800 мусульман. Це були залишки турецьких вояків, які, не бажаючи капітулювати, зачинись в одній із міських цитаделей і готові були там відбиватися до останнього. Отець виступав як посередник у переговорах між ними й австрійським командуванням, в результаті було досягнуто компромісу. Турки покинули цитадель, а австрійці дали їм можливість спокійно вийти з міста. За порятунок цих вояків турецький султан навіть пропонував отцю Марку велику грошову винагороду, але він відмовився (див. Edward Kariesz "Lekarz Europy" – gosc.pl>...>kosciol.pl.) Так що, як бачимо, отець д'Авиано був прихильником миру, а не війни.

Є деякі свідоцтва, що, перебуваючи у Відні, отець Марко відвідав ще одного героя цього міста, нашого земляка Юрія Кульчицького, який тоді був власником першої кав'ярні в австрійській столиці. Кульчицький пригощав отця кавою, і, покуштувавши її, легендарний капуцин порекомендував нашому землякові, якщо цей бажає мати більше клієнтів, додавати в напій меду і молока, останній так і зробив. Після того в нього число відвідувачів дійсно збільшилось. Із вдячності Юрій Кульчицький новий кавовий напій

почав називати напоєм капуцинів, або скорочено – капучіно.

Помер Марко д'Авіано 13 вересня 1699 року у Відні. Там і дотепер зберігаються його моші. У 1935 році в австрійській столиці було поставлено пам'ятник. Чудеса за його заступництвом відбувалися і по смерті, зокрема, 27 травня 1941 року мало місце зцілення від важкої форми менінгіту італійського хлопчика Антоніо Геремія. Воно й було дане як основне для беатифікаційного процесу. 27 квітня 2003 року Папа Іван Павло II проголосив отця Марко д'Авіано блаженним. У 2012 році, як вже згадувалось, вийшов фільм Ренцо Мартінееллі про легендарного капуцина. Правда, у цій стрічці, крім історичних фактів, є показані й деякі вигадані, це, зокрема, зустріч майбутнього капуцина в дитинстві з турецьким купцем Кара Мустафою, який пізніше став великим візиром османської імперії і командував турецькою армією в поході на столицю Австрії. І знову зустріч їх обох безпосередньо перед Віденською битвою. Зрозуміло, що якщо не було їхньої зустрічі, то не було історії з вовчим зубом. Маємо на увазі епізод із фільму, де показано, що під час першої зустрічі Марко подарував Карі Мустафі вовчий зуб, який пізніше великий візир використосував як магічний талісман. Отець Марко д'Авіано був противником будь-яких забобонів чи ворожінь. І також не визначав він майбутнє за рухом комет, як показано у фільмі. А в усьому іншому в стрічці капуцин відображений позитивно.

Тепер, як обіцялось вище, настав час розповісти про одне з чудес, яке мало місце ще за життя блаженного Марко д'Авіано. Про нього варто згадати з двох причин. Перша - через його незвичність, друга - через добру задокументованість цього факту. Подія мала місце в італійському місті Счіо 18 березня 1686 року, коли у ньому перебував отець Марко. Ось уривок із листа провінціала капуцинів у Венеції отця Гіацинта Грести (лист долучений до беатифікаційного процесу): “Те все, що я вам дотепер сказав, не можна порівняти з тим чудом, яке відбулося на його (тобто отця Марко д'Авіано. Прим. І. Б.) прохання вчора. Ось як воно було: одна жінка з Арціджіано народила мертвого хлопчика. Він не був охрещеним, тому його поховали біля стінки садиби. Після 12 днів вона одержала нав'яння, щоб сина, хоч би від нього йшов сморід, віднести до отця Маркуса. Вона була твердо переконана, що отець його поблагословить, що Господь Бог надасть милість святого хрещення для їх сина. Попросила свого чоловіка, якого звати Цуане Лора, щоб він тіло сина витянув з могили і з довірою поклав його до ніг отця Маркуса з Авіана. Добрий чоловік так і зробив. Коли він дійшов до Счіо, то порозмовляв з отцем пристрасно та з великим довір'ям, просячи його, щоб той благословив хлопчика. Отець йому поспівчував, подивився на мертве тіло дитини, перехрестив його і наказав батькові, щоб тіло він заніс до престолу Матері Божої. Одночасно батько мав покликати священика та деяких інших осіб. Так воно і відбулося. Коли почалася Служба Божа, дитина повільно відкрила уста, язик почав рухатися, змінилася барва обличчя, очі відкрилися, і дитина тихо заплакала. Коли люди це побачили, то почали кричати: “Чудо, чудо!!!” Я там особисто не був, але розмовляв із людьми, що були присутні під час цієї виняткової події. Дозволю собі додати, що немає і дня, щоб під час проповідей отця Маркуса не настала якась особлива подія. Вони часто пов'язані з виздоровленням хворих та одрежимих.” (Цит. за Вільгельм Шамоні, Карл Беслер “Перлини з життя святих”, Львів, “Місіонер”, 1996 р., с. 36). Правда, читач, можливо, зауважить, що отець Гіацинт визнає у листі, що не був безпосереднім свідком події. Так, але до беатифікаційного процесу, крім листа отця Гіацинта Грести, ще було додано до справи акт єпископа Леонардо Таволи, який розслідував цю подію. В акті наводиться та сама

подія: воскресіння хлопчика-немовляти, який два тижні був похованим у землі. А крім того, там же є додані свідчення безпосередньо присутніх у часі чуда людей. Ось вони: “Вінченцо Замбонні, священик: “Із чистою совістю підтверджую вищенаведену подію. Горацио де Тоссо, районний директор Счіо: “Підтверджую, що я бачив прояви життя дитини”, Франческо Каветто: “підписую від імені Матії, дружини Антоніо Таселло, яка на свою честь і совість підтверджує вищенаведену подію”. Джованні Домініко Ліба: “Підписав від імені Луції, дружини Цуанна Таселло, яка на свою честь і совість підтверджує вищенаведену подію. Джованні Бресан підписав від імені пані Вірджинії, доньки небіжчика Марину, яка на свою честь і совість підтверджує вищенаведену подію. Балдікера Орсін підтверджує вищенаведену подію від імені пани Анни, доньки небіжчика Цамбоні і її доньки Кононі” (там же, стор. 34). Ці прізвища, які свідчать не безпосередньо за себе, а замість інших, означали, що безпосередні свідки були люди неписьменні і в присутності нотарів уповноважили інших осіб записати їхні свідчення. Звернімо увагу в документах чітко розрізняється, хто був безпосереднім свідком, хто лише чув про подію, хто записував із чийхось слів. Тобто, як бачимо, і в той час дослідження чудес не будувалося за принципом “хтось десь сказав”. Крім того, до бетифікаційного процесу є ще додана довідка про хрещення цього немовляти, який отримав ім'я Джованні Баттіста Лора. Свідоцтво було написано вже вищезгаданим священиком Вінченцо Замбонні, який, власне, і уділяв хрещення. У свідоцтво отець Вінченцо потрверджує, що був безпосереднім свідком воскресіння цього немовляти (там же, с. 37). Вищевказана подія є тільки потвердженням евангельських слів: “Істинно, істинно говорю вам: хто в Мене вірує, той такі самі діла робитиме, що їх я роблю. А й більше від них робитиме” (Йоана 14,12).

Як бачимо, дуже незвична біографія, однак, головним у своїй місії, як вже згадувалось, отець Марко бачив не чуда, а очищення людської душі. Тій справі він присвятив своє життя і служіння. Також порятунок народів, як від внутрішніх небезпек, так і зовнішніх, бачив у покаянні й очищенні. Будучи капеланом, перед кожним боєм закликав усіх вояків приступити до сповіді, в тому бачив передвістя перемоги, що остаточно і сталося. В наш час особливо необхідно пригадати ці ліки, які пропонував чоловік, якого називали духовним лікарем Європи. Вони є необхідні і нашому народові, і Європі, і цілому світу загалом.